

Kerkdienst Janskerk 14 augustus 2016

Thema: Zacharia, herbouw van de tempel

Lezing: Zacharia 2: 5-9 en 8: 15-16

Voorganger: Jasja Nottelman

Inleiding

De naam Zacharia betekent "God heeft aan ons gedacht" en het boek is gedateerd vlak na de Babylonische ballingschap, waarin het volk Israël weggevoerd werd en de tempel in Jeruzalem volledig verwoest werd. Het Babylonische rijk is ingezakt en nu zijn de Perzen aan de macht. Het volk Israël is teruggekeerd en moet letterlijk en figuurlijk opnieuw beginnen. Hun oorspronkelijke optimisme wordt al snel getemperd door droogte en een plantenziekte die de oogst aantast. Zacharia roept in het eerste deel zijn mensen op om echt werk te maken van het herbouwen van de tempel, de plek waar God in hun midden woont, in zes visioenen. In het tweede deel klinken visioenen over Jeruzalem en Juda, waarin uiteindelijk vrede zal zijn en alle vijandige volken weggevaagd worden. Daar ontstaat werkelijk ruimte voor God om te wonen, om in vrede en recht te leven. Waar staat de herbouw van de tempel symbool voor? Wat betekent dat voor ons, welke plek heeft God in ons midden?

Overweging

Wat heerlijk om weer terug te zijn!

Dat zal het volk Israel in eerste instantie hebben gedacht.

Bevrijd uit een benauwende omgeving, uit de ballingschap.

Het is allemaal voorbij, het leven naar andermans maatstaven, in een vreemde omgeving met andere gebruiken, met andere regels, met een andere religieuze achtergrond.

Terug naar het land waar je je thuis voelt, waar je je geschiedenis hebt liggen, waar het vertrouwd voelt om te zijn.

Maar...zo gemakkelijk is het niet.

Je bent maar niet zomaar terug op de plek, waar je vandaan kwam.

Het is hard werken, alles weer opbouwen.

Je moet je eigen plek weer veroveren op hoe het in de loop van de jaren is geworden; verwaarloosd, verweesd, zonder ziel.

De profeet Zacharia ziet het gebeuren. Het is zwoegen om alles weer op te bouwen. Het zit vaak niet mee.

Je begint vol goede moed, maar de tegenslagen volgen al gauw op elkaar. Oogsten die mislukken, door droogte en plantenziektes, het is hard werken om brood op de plank te krijgen.

Het eerste optimisme begint scheuren op te lopen, houd er in zulke tijden de moed maar eens in!

De profeet ziet het gebeuren en probeert de mensen te bemoedigen. Hij vertelt van een visioen dat hij krijgt, waarin God hem laat weten dat opnieuw

zijn steden zullen overvloeien van voorspoed, dat opnieuw God Sion zal troosten, dat hij opnieuw Jeruzalem zal uitverkiezen.

En dan volgt het visioen dat we gelezen hebben. Daarin gaat het over Jeruzalem, de stad van de toekomst.

Het is opvallend dat er in het visioen een soort van correctie wordt aangebracht op wat er gebeurt.

Er verschijnt een man met een meetlint, die gaat opmeten hoe groot Jeruzalem moet worden. Het opmeten betekent dat er een muur gebouwd zal worden om de stad heen.

Met dat dat gebeuren zal, wordt hij tegengehouden door een engel die zegt dat het van het grootste belang is dat Jeruzalem een open stad zal blijven, dus dat de stad niet ommuurd moet worden. Een open stad, omdat er heel veel mensen en dieren zullen wonen.

Jeruzalem, de stad van de toekomst, is een open stad, waar mens en dier de ruimte hebben. Waar je vrij in en uit kunt lopen, waar je je niet benauwd voelt, maar waar het goed is om te leven in vrijheid.

Maar er is wel bescherming.

God ziet zichzelf als de muur van bescherming. Een muur van vuur zal dat zijn.

Dat klinkt nu niet bepaald vertrouwenwekkend als je je het voorstelt. Vuur kan toch niet beschermend zijn, vuur verzengt, vernield en verbrandt alles wat het aanraakt.

In de bijbelse symboliek kan vuur juist ook beschermend zijn en als wegwijzer functioneren. Toen het volk onderweg was vanuit Egypte naar het land van belofte, ging de Eeuwige als een wolkkolom in de nacht voor hen uit en als een vuurkolom 's nachts voor hen uit.

En eerder al, toen Mozes geroepen werd om het volk uit Egypte te leiden, verscheen God in het vuur van de brandende braambos. Dat vuur liet de braambos niet verbranden. Het was het teken van heiligheid; 'Mozes, de grond waarop je staat is heilig.'

Het vuur van bescherming, van aanwezigheid van de Eeuwige. Daar mag het volk op rekenen. Dan hoef je zelf geen muren te bouwen, dan hoef je jezelf niet op te sluiten en je te verschansen. Dan hoef je niet bang te zijn voor de vreemdeling die je iets aan zou kunnen doen. En je hoeft niet bang te zijn dat de stad leegstroomt en men elders hun heil gaat zoeken.

Een open stad, waar het goed leven is. Waar respect is voor elkaar, voor mens en dier.

Op die manier zal de toekomst een toekomst zijn van liefde, recht en vrede. In hoofdstuk 8 worden er mooie beelden van gegeven: Opnieuw zullen op de pleinen van Jeruzalem oude mensen zitten en jonge kinderen er vrolijk spelen.

De tempel zal worden herbouwd, Gods aanwezigheid krijgt een plek. Het wordt weer een plek waar je de heilige grond ervaart, waar je er telkens aan herinnerd wordt waar het nu werkelijk om gaat.

En dat heb je nodig, wij hebben dat ook nodig.

Ruimte en tijd om weer te weten waar het nu werkelijk om gaat in het leven. Om je te bezinnen op waar je je aan oriënteert, wat je belangrijk vindt in het leven, hoe de Eeuwige hierin een wegwijzer is.

Uit hoofdstuk 8 lazen we de zinnen die God meegeeft, bemoedigend en uitdagend: 'Geef de moed niet op. En: Spreek de waarheid tegen elkaar, bewaar de vrede door eerlijk en rechtvaardig te spreken.

Een uitnodiging en oproep om eerlijk te zijn, elkaar daarin vrij te benaderen en elkaar zo op te bouwen en als gemeenschap elkaar te versterken.

Aan het begin van de viering zongen we: Waar vriendschap is en liefde, daar is God.

Dat is lang niet altijd gemakkelijk, hoezeer je het ook probeert. Want in een gemeenschap van mensen zijn er altijd mensen die je niet meteen zelf had op gezocht, die niet zomaar je vrienden zouden zijn.

En dat juist, is bijzonder aan samenzijn, samen vieren. Dat samen vieren tilt je boven de dagelijkse beslommingen en remmingen uit. Samen zingen en bidden, je zorgen uitspreken en soms dingen zingen die als een net te grote jas aanvoelen.

Samen brood en wijn delen, teken van verbondenheid boven alle verschillen uit. Open zijn naar wie er op je weg komt.

Volgende week gaat er een groep vanuit de EUG naar Iona. Een ware pelgrimstocht waarin je elkaar beter leert kennen, met alles wat daar bij hoort. Gedragen door de liturgie, zoals die vormgegeven wordt op dat kleine eilandje, verbonden met de natuur en de zorg voor de wereld.

Dat jullie daar en wij hier ons gezegend mogen weten.

Gezegend door de Eeuwige die liefheeft, moed inspreekt, uitdaagt en corrigeert.

Die fluistert: Mijn zegen heb je...